

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV ROKYCANY

MÍSTNÍ ŠKOLNÍ RADA PŘÍVĚTICE

1880 - 1949

Inventář

Číslo listu NAD
882

Evidenční číslo pomůcky
100

Zpracovala: Mgr. Hana Hrachová

ROKYCANY 2002

OBSAH

ÚVOD

I.	Vývoj původce fondu	3
II.	Dějiny a vývoj fondu	6
III.	Archivní charakteristika fondu	6
IV.	Obsah fondu	7
V.	Záznam o uspořádání fondu	8

PŘÍLOHY

Č. 1	Seznam použitých pramenů a literatury	9
Č. 2	Seznam použitých zkratk	9

INVENTÁRNÍ SEZNAM

I.	Knihy	10
II.	Spisový materiál	10
III.	Účetní materiál	10

ÚVOD

I. Vývoj původce fondu

Původcem fondu je Místní školní rada v Přívěticích vzniklá v roce 1873. Místní školní rady byly zakládány v 70. letech 19. století na základě výnosu ministerstva pro záležitosti duchovní a vyučování z 10. ledna 187 (č. 12 435), 26. ledna 1870 (č. 260) a 8. února 1870 (č. 12 257). Zemský zákon č. 16 z 24. února 1873 prikazoval jednotlivým obcím vydržovat školu a starat se o její provoz.

Po mnoha peripetiích byla zřízena v Přívěticích od 2. ledna 1871 jednotřídní a po roce 1882 dvoutřídní obecná škola. Nejprve obecní zastupitelstvo Přívětic podalo žádost o zřízení obecné školy Okresní školní radě sídlící v Plzni, ta ji postoupila Zemskému školnímu výboru do Prahy. Dne 9. dubna 1873 se sešla velká komise na obecním úřadě ve složení: Karel Kříž člen Okresní školní rady v Plzni pro venkov, radnický farář Josef Ryba, ředitel Národní školy v Radnicích František Hoerbinger, starosta Radnic Jan Hirman, zástupce obce Újezd u Svatého Kříže, František Nový, zástupce obce Chomle a Martin Král zástupce Přívětic a obecní zastupitelstvo Přívětic. Na této schůzce bylo nutno přesvědčit zástupce Radnic o nutnosti vzniku školy v Přívěticích. Jednotřídní obecná škola byla nakonec otevřena v chalupě rolníka Václava Čermáka, čp. 9.

Již 24. února 1873 byla zvolena místní školní rada, skládající se ze čtyř členů a předsedy tehdejšího starosty obce Jana Čermáka, dále Klimenta Vodičky, Václava Košaře, Josefa Hejduka a Františka Šebka. Virilní hlas měl majitel panství Zdeněk ze Šternberka. Ještě v témže roce požádala o přiškolení obec Sklená Huť, důsledkem toho byl zvýšen počet členů místní školní rady o dva, z nichž jeden pocházel ze Sklené Hutě, druhý virilní hlas obdržel zástupce zbirožského panství. Funkční období místní školní rady bylo tříleté. Mezi úkoly rady patřil dozor nad školou, jejím personálním obsazením i nad její správou a financováním. Místní školní rada byla podřízena okresní školní radě.

Po třech letech se novými členy rady stali Jan Kubík, Jan Čermák, Kliment Vodička, Jan Nový, zástupce Sklené Hutě a po jednom zástupci z panství Radnice a Zbiroh. Nová účelová budova pro školu byla zprovozněna v roce 1881. V roce 1883 byli představiteli místní školní rady Jan Čermák, Josef Karas, Josef Kuda, Václav Sláma a zástupci Sklené Hutě a obou panství. Starosta Kliment Vodička z titulu své funkce rovněž předsedal nově zvolené místní školní radě.

Ve školním roce 1891/92 se starala o běh školy místní školní rada ve složení: Kliment Vodička jako předseda, po jednom zástupci za panství radnické a zbirožské, jeden zástupce školy, čtyři zástupci obce Přívětic a jeden zástupce obce Sklená Huť. V květnu 1896 bylo

zvoleno nové obecní zastupitelstvo a jmenování členové místní školní rady: Matěj Vodička předseda, Josef Karas místní školní dozorce, Kliment Vodička, Jan Čermák a Václav Nový jako zástupci obce Přívětice, Václav Šrédli zástupce obce Sklená Huť, po jednom zástupci za panství radnické a zbirožské, dále P. Alois Valenta místní katecheta a V. Kratochvíl správce školy. V letech 1899 – 1908 se složení členstva neměnilo, předsedou byl stále starosta Matěj Vodička.

V dubnu 1912 vypadalo složení místní školní rady takto: Matěj Vodička předseda, Josef Karas místní školní dozorce, Václav Nový, Josef Košař a Josef Šilpoch zástupci obce Přívětice, Václav Straka zástupce obce Sklené Hutě, dva zástupci z panství zbirožského a radnického, Václav Dvořák farář radnický a Emanuel Šejhar řídicí učitel. Krátce po jmenování se z obce odstěhoval dlouholetý starosta a předseda Místní školní rady v Přívěticích Matěj Vodička. Nově zvoleným předsedou se stal rolník Václav Hejduk z Přívětic.

Po vzniku republiky bylo upraveno i složení rady: Josef Florián, Josef Nový, Josef Oves, Josef Hejduk, František Kuda z Přívětic, František Hasman ze Sklené Hutě a místní školní dozorce František Kuda starší.

Zákon z 6. dubna 1920 č. 292 Sb. zák. a nař. stanovil povinnost zřídit v každé školní obci místní školní radu jako úřad veřejný. Místní školní rady se skládaly ze zástupců školní obce a ze zástupců školy, a to v poměru 2:1. Zároveň bylo změněno funkční období na čtyři roky. Mezi povinnosti školních rad byly zařazeny: správa školních nadací a fondů, přechovávání cenných papírů, listin atd., péče o budovy a pozemky, vykonávání příkazů nadřízených orgánů, sestavování rozpočtů a výročních školních účtů, provádění soupisu žactva, kontrola docházky do školy, podpora učitelstva. Nad činností MŠR vykonávali dozor okresní a zemští školní inspektoři. Dřívější okresní školní rady po roce 1920 vystřídaly okresní školní výbory.

Nově zvolená rada se skládala z předsedy Františka Karase povoláním hrnčíře, dále ze zástupců školy Emanuela Šejhara, řídicího učitele a učitele Františka Blažka a ze zástupců obce Antonína Čermáka, Václava Košaře a Josefa Floriána. K dispozici byli i tři náhradníci. Na schůzi místní školní rady 7. července 1921 byl dodatečně zvolen za obec Sklenou Huť její starosta František Hasman. Na počátku roku 1926 dobrovolně odstoupil dosavadní člen A. Rídl ve prospěch zástupce Sklené Hutě. Po úmrtí Františka Žížka, člena rady, jej nahradil František Král.

Dne 9. června 1926 se konala ustavující schůze místní školní rady za přítomnosti Rudolfa Svobody, okresního školního inspektora, jemuž nově zvolení členové rady skládali

slib. Předsedou se stal starosta obce František Karas. Dalšími členy byli: František Nový, Antonín Čermák, František Hasman, řídící učitel Otakar Volf a dvě učitelky tamní školy Mrkvičková a Lopatová. Jednání školní rady se ve dvacátých a třicátých letech týkala především otázek sestavování rozpočtů na následující roky, členové se zabývali opravami školy i pojištěním žactva proti úrazům.

12. července 1933 byla ustavena nová místní školní rada na další období. Předsedou byl zvolen Alois Nový, pokladníkem a účetním Otakar Volf. Dalšími členy byli František Smetana a Josef Mulač. Schůzi zahájil okresní školní inspektor Rudolf Svoboda, který promluvil o činnosti místní školní rady, o účetnictví, o opravách školy a o chování mládeže. V roce 1937 zvolena nová rada ve složení Františka Nový předseda, Marie Filipová pokladnice, František Smetana, Antonín Čermák a Josef Mulač. Dne 1. března 1939 byl zproštěn členství a odvolán z funkce předsedy místní školní rady František nový (člen KSČ), jeho nástupcem se stal Antonín Čermák a místopředsedou Alois Šebek. O rok později (29. června 1940) se předsedou stal Alois Šebek a jeho zástupcem František Smetana.

Dne 21. září 1941 byla ustavena nová Místní školní rada v Přívěticích, jejíž schůze se konala ve školní budově ve Skomelně pro obce Skomelno, Přívětice, Sklenou Huť a Vejvanov. Do nové školní rady byli okresním úřadem jmenováni: Rudolf Kalouš předseda, Jan Havle místopředseda, Františka Bařinová zástupce školy, Rudolf Sinkule za obec Přívětice a Václav Číha za Sklenou Huť. Podle § 1 vládního nařízení ze dne 13. srpna 1942 č. 308/1942 Sb. o změnách organizace školské správy, a na základě výnosu státního prezidenta č. 177 ze dne 16. prosince 1943 a vládního nařízení ze 7. ledna 1944 o zrušení místních školních rad a výborů, došlo od počátku roku 1944 ke zrušení činnosti Místní školní rady v Přívěticích. Správu místní školy převzal starosta Přívětic Josef Kadeřábek.

Po osvobození byly s výjimkou místních školních výborů výnosem ministra školství a osvěty z 29. října 1945 (VMŠO č. 96) rady znovu obnoveny, nikoliv však jako orgány sborové. Ve věcech, o který se podle platných předpisů rozhodovalo sborově, rozhodovaly školní komise národních výborů, k tomu účelu zvlášť ustavené. Poválečná Místní školní rada v Přívěticích byla ustavena v Radnicích 12. července 1946, jejím předsedou se stal řídící učitel Václav Hereit, místopředsedou Václav Pešek, pokladníkem Josef Kalouš a Alois Šebek a František Kantořík. Po úmrtí předsedy Václava Hereita v srpnu 1948 se stal jejím novým předsedou Václav Pešek. Poslední schůze místní školní rady, z níž se nám dochoval zápis, se konala 10. listopadu 1949.

Zákon č. 95/1948 Sb. z 21. dubna 1948, tzv. školský zákon, mluví ještě o místních školních poradních sborech, které pečují o zvelebování škol v těsném vztahu

k hospodářskému životu. Členy těchto sborů jmenoval zástupce místního národního výboru a příslušný školní úřad. K definitivnímu zrušení školních obcí a újezdů došlo v důsledku nové organizace místních národních výborů (vl. nařízení č. 14/1950 Sb.). Všechna práva a závazky pak přešla na MNV Přívětice. Působnost školních rad byla přenesena na referáty pro školství, osvětu a tělesnou výchovu ONV.

II. Dějiny a vývoj fondu

Písemnosti místní školní rady se do archivu dostaly jako součást písemností přejatých při skartacích na Místním národním výboru v Příveticích v letech 1952 – 1997. Písemnosti byly původně uloženy na obecním úřadě zřejmě díky spojení funkcí předsedy místní školní rady a starosty obce v jedné osobě. Proto byla také některé zápisy vytvořené původcem, tj. místní školní radou zaznamenány v knihách zápisů ze schůzí obecního výboru z let 1882 – 1908. U původce nebyla vyvíjena žádná snaha o uspořádání písemného materiálu či jeho ukládání podle registraturního systému.

Fond lze považovat za uzavřený, není však dochován uceleně. Chybí veškeré písemnosti z let 1873 – 1880 a z let 1905 – 1935. Jedná se zejména o knihy zápisů ze schůzí místní školní rady, dále hlavní knihy příjmů a vydání školní obce a ostatní spisový materiál.

III. Archivní charakteristika fondu

Písemnosti místní školní rady byly vyčleněny z fondů Archiv obce Přívětice a MNV Přívětice v roce 1998. Písemnosti fondu Archiv obce Přívětice byly do archivu odevzdány v roce 1952. Převzaty byly: kniha s názvem „Protokol školní“ – tj. zápisy ze schůzí místní školní rady z let 1935 – 1949 a hlavní kniha školní obce z let 1942 – 1943 a dále spisy, tj. zápisy ze schůzí místní školní rady z 26. 9. 1880, 10. 1. 1884 a 29. 11. 1888, z nichž poslední je spojen s rozpočtem na školní rok 1888/89.

Při skartacích na MNV Přívětice v letech 1957 – 1997 se do archivu dostaly další dvě hlavní knihy příjmů a vydání z let 1944 a 1946, včetně několika rozpočtů a účetních závěrek školní obce. Pro písemnosti vyčleněné z fondu MNV Přívětice byl nejprve sestaven prozatímní inventární seznam, poté bylo rozhodnuto o jeho uspořádání a vytvoření inventáře. K fondu místní školní rady byly připojeny i písemnosti z Archivu obce Přívětice: kniha zápisů

místní školní rady z let 1935 – 1949 (původně inv. č. 8), hlavní kniha školní obce z let 1942 – 1943 (původně inv. č. 27) a spisový materiál týkající se školy (původně inv. č. 29).

Pořádací metoda byla volena s ohledem na stav fondu. Vzhledem k tomu, že se zápisy ze schůzí rady dochovaly jak ve formě spisové, tak knižní, bylo přikročeno k jejich uspořádání chronologickému. Veškeré písemnosti byly rozděleny do pěti skupin na I. Zápisy ze zasedání (bez ohledu na jejich formu), II. Knihy, III. Spisový materiál, IV. Účetní materiál, V. Ostatní materiál.

Ve fondu nebyla provedena vnitřní skartace, jeho rozsah je 0,2 bm. Kategorizace jednotlivých písemností fondu je uváděna na základě směrnice MV ČSR č. 2 z 4. 3. 1975 o ochraně a kategorizaci archiválií. Zápisy ze schůzí MŠR byly zahrnuty podle § 2 odst. d) do první kategorie. Ostatní knihy i spisový materiál náleží k III. kategorii.

Fyzický stav fondu je dobrý, pouze spisový materiál z let 1884 – 1887 má potrhané okraje.

IV. Obsah fondu

Fond Místní školní rada Přívětice z let 1880 – 1949 obsahuje celkem 4 knihy, z toho jednu knihu zápisů ze schůzí a tři hlavní knihy příjmů a vydání místní školní obce Přívětice z let 1942 – 1943. Spisový materiál je uložen v jednom kartonu. Jde o svazek korespondence – provozních záležitostí z let 1884 – 1905, v němž jsou obsaženy stížnosti na mladšího učitele Benjamina Matějku z počátku roku 1884, dále doporučení okresní školní rady o koupi nových lavic do tříd z 11. května 1885, žádost učitelského sboru o finanční příspěvek na školní výlet z července 1881 a konečně oběžník z roku 1905. Spisový materiál dále zahrnuje také svazek rozpočtů a účetních závěrek školní obce Přívětice z let 1888, 1942 – 1949.

V. Záznam o uspořádání fondu

Fond uspořádala, inventární seznam sestavila a úvod zpracovala Hana Hrachová ve Státním okresním archivu v Rokycanech.

Rokycany 7. 3. 2002

Mgr. Hana Hrachová

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury

Cironis Petros, Z historie přívětické školy, Minulostí Rokycanska 1989, č. 76 – 78.

Politický a školní okres rokycanský, Rokycany 1898.

Kronika školy v Přívěticích, díl I, 1873 – 1929, díl II, 1929 – 1940, díl III, 1940 – 1953, díl IV, 1953 – 1964.

Příloha č. 2

Seznam použitých zkratek

AO	archiv obce
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
KSČ.	Komunistická strana Československa
MNV	místní národní výbor
MV ČSR	Ministerstvo vnitra České socialistické republiky
ONV	okresní národní výbor

INVENTÁRNÍ SEZNAM

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Číslo kart.</u>
----------------	--------------	----------------------	--------------------

I. Zápisy ze zasedání

1	Zápisy ze schůzí místní školní rady	26. 9. 1880, 20. 1. 1884, 29. 11. 1888	1
	Zápisy ze schůzí místní školní rady (viz AO Přívětice, inv. č. 4)	7. 10. 183 – 10. 10. 1889	
	Zápisy ze schůzí místní školní rady (viz AO Přívětice, inv. č. 5)	4. 12. 1890 – 3. 10. 1907	
2	Kniha zápisů ze schůzí místní školní rady	30. 3. 1935 – 10. 11. 1949	K 1

III. Spisový materiál

III. 1 Spisy

3	Provozní záležitosti (mj. stížnost na učitele, žádost o fin. příspěvek)	1884 – 1905	1
4	Finanční záležitosti (mj. účetní závěrky a rozpočty školní obce)	1942 – 1949	1

IV. Účetní materiál

IV: Účetní knihy

5	Hlavní kniha příjmů a vydání školní obce	1942 – 1943	K 2
6	Hlavní kniha příjmů a vydání školní obce	1944	K 3
7	Hlavní kniha příjmů a vydání školní obce	1946	K 4

Základní informace o fondu

Název fondu:	Místní školní rada Přívětice
Značka fondu:	MŠR Přívětice
Časový rozsah:	1880 - 1949
Počet evidenčních jednotek:	5 (4 knihy a 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	7
Rozsah v běžných metrech:	0,2
Archivní fond uspořádala:	Mgr. Hana Hrachová
Inventář sestavila:	Mgr. Hana Hrachová
Počet stran:	10
Schválil:	Mgr. Hana Hrachová, čj. SOAP/07-070/04-01 29. 1. 2004